

Η ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΜΕΤΡΟΛΟΓΙΑΣ

Γιώργος Κουτίνας

Επιδάουρου 53B, 15233 Χαλάνδρι, Τηλ: 210 6821434, e-mail: info@gkoutinas.gr

Οι Φορείς που δραστηριοποιούνται στο χώρο της Μετρολογίας είναι υποχρεωμένοι να ακολουθούν τεχνικούς, θεσμικούς και ηθικούς κανόνες και να παρέχουν τις απαραίτητες εγγυήσεις σε αυτούς, οι οποίοι ζητούν τις υπηρεσίες τους.

Το βασικό πλαίσιο υποχρεώσεων και ευθυνών καθορίζεται από το γενικό νομοθετικό πλαίσιο (Αστικός Κώδικας, Προστασία Καταναλωτή κλπ), από το τεχνικό πλαίσιο όπως εκφράζεται από τους “Κανόνες της Τέχνης και της Επιστήμης” και τέλος από τη Σύμβαση του Φορέα Μετρήσεων και Ελέγχων με τον εκάστοτε Πελάτη του.

Επιπλέον, η ίδια η αγορά, στο βαθμό που είναι διεθνοποιημένη, θέτει πρόσθετες απαιτήσεις ή επιστημονικά κριτήρια για την αξιόπιστη δραστηριότητα στο συγκεκριμένο επαγγελματικό τομέα.

Νομοθεσία - Προστασία του Καταναλωτή

Οι βασικές αρχές του Αστικού και Ποινικού Κώδικα αφορούν τον κάθε Πολίτη, τον κάθε Επαγγελματία (Φυσικό ή Νομικό Πρόσωπο), την κάθε Επιχείρηση, άρα και τους Φορείς Μετρήσεων και Ελέγχων.

Βασική Αρχή Αστικής Ευθύνης: Κάθε ενέργεια που προέρχεται από κάποιον και ζημιώνει κάποιον άλλον, υποχρεωτικά συνεπάγεται την αποκατάσταση της βλάβης από αυτόν, από λάθος του οποίου προήλθε. Δηλαδή: “Όποιος Ζημιώνει πρέπει να Πληρώνει”.

Βασικός νόμος που θα πρέπει να έχει υπόψη του ο Φορέας Μετρήσεων και Ελέγχων είναι ο **Νόμος Προστασίας των Καταναλωτών (Ν. 2251/1994)** [¹]. Είναι ο νόμος αυτός και οι συνακόλουθες συνθήκες της εγχώριας αλλά και της ευρύτερης αγοράς, που σταδιακά θα ευαισθητοποιήσουν το καταναλωτικό κοινό, θα προβληματίσουν το επιχειρηματικό κατεστημένο και θα ενεργοποιήσουν τα θέματα επαγγελματικής αστικής ευθύνης των Φορέων που εμπλέκονται στην Παροχή Υπηρεσιών ή στον «Σχεδιασμό, Παραγωγή, Έλεγχο, Διανομή και Εμπορία» των διαφόρων προϊόντων.

Ειδικότερα για τους Παραγωγούς προϊόντων, στο Άρθρο 6 του Νόμου, μεταξύ άλλων αναφέρονται τα εξής :

«Άρθρο 6 - Ευθύνη του παραγωγού για ελαττωματικά προϊόντα

1. Ο παραγωγός ευθύνεται για κάθε ζημία που οφείλεται σε ελάττωμα του προϊόντος του. (Ζημία λόγω θανάτου ή σωματικής βλάβης, καθώς και η βλάβη ή καταστροφή, εξαιτίας του ελαττωματικού προϊόντος, κάθε περιουσιακού στοιχείου του καταναλωτή, εκτός από το ίδιο το ελαττωματικό προϊόν, και μόνο για το ποσό της βλάβης ή καταστροφής άνω των 500 ευρώ, εφόσον κατά τη φύση του προοριζόταν και πραγματικά χρησιμοποιήθηκε από το ζημιωθέντα για προσωπική του χρήση ή κατανάλωση)».

Επιπλέον, για αυτούς οι οποίοι παρέχουν υπηρεσίες, στο άρθρο 8 επισημαίνονται τα εξής:

«Άρθρο 8 - Ευθύνη του παρέχοντος υπηρεσίες

1. *Ο παρέχων υπηρεσίες ευθύνεται για κάθε ζημία που προκάλεσε υπαιτίως κατά την παροχή των υπηρεσιών.*
2. *...Ως παρέχων υπηρεσίες θεωρείται όποιος παρέχει κατά τρόπο ανεξάρτητο υπηρεσία στο πλαίσιο της άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας.*
3. *Ο ζημιωθείς υποχρεούται να αποδείξει τη ζημία και την αιτιώδη συνάφεια μεταξύ της παροχής της υπηρεσίας και της ζημίας.*
4. *Ο παρέχων τις υπηρεσίες φέρει το βάρος της απόδειξης της έλλειψης υπαιτιότητας. Εάν δύο ή περισσότερα πρόσωπα ευθύνονται για την ίδια ζημία, τα πρόσωπα αυτά ευθύνονται εις ολόκληρο έναντι του Καταναλωτή και έχουν κατ' αλλήλων δικαίωμα αναγωγής αναλόγως προς τη συμμετοχή τους στην επέλευση της ζημίας».*

Αντικειμενική και υποκειμενική ευθύνη

Η αρχή της προστασίας του Καταναλωτή όπως υπαγορεύεται και από την Ευρωπαϊκή Νομοθεσία, δίνει το δικαίωμα και παρέχει υποστήριξη σε κάθε πολίτη ή σε ομάδες πολιτών να προσφύγουν στη δικαιοσύνη ή σε διάφορα διαμεσολαβούντα όργανα, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες θεωρούν ότι θίγονται τα συμφέροντά τους ως Καταναλωτών. Επιπλέον, στις περιπτώσεις όπου επέρχεται ζημιά ή βλάβη στην υγεία από τη χρήση ενός προϊόντος, ο πολίτης δικαιούται να ζητήσει αποζημίωση. Ο πολίτης στρέφεται πάντοτε κατά του παραγωγού ή του τελικού εμπόρου που προμήθευσε το συγκεκριμένο προϊόν. Ο υπαίτιος (Επιχείρηση ή Επαγγελματίας), σύμφωνα με το πνεύμα του Νόμου, θεωρείται *de facto* υπεύθυνος για τη ζημιά και έχει **αντικειμενική ευθύνη** για τη ζημιά (άμεση ή και έμμεση) την οποία υπέστη ο παθών. Με τη σειρά του ο παραγωγός ή ο προμηθευτής του προϊόντος (ή η Ασφαλιστική εταιρία του, αν διαθέτει ασφάλεια προϊόντος) αναζητεί τρόπο να αποδείξει τη μη ευθύνη του ή τη συνυπαιτιότητα άλλων παραγόντων η οποίοι συμμετέχουν στην κατασκευαστική ή στην εφοδιαστική αλυσίδα. Οι τελευταίοι έχουν **υποκειμενική ευθύνη**, η οποία ωστόσο πρέπει να αποδειχθεί.

Με αυτήν ακριβώς τη διαδικασία είναι ενδεχόμενο να αναζητηθούν ευθύνες από τον Φορέα Ελέγχων και Μετρήσεων ο οποίος έχει **επαγγελματική αστική ευθύνη** για τις ενδεχόμενες ζημιογόνες επιπτώσεις στους Πελάτες του ή σε Τρίτους, οι οποίες ανάγονται σε αμέλεια, λάθος, ή παράλειψή του. Μπορεί δε κάλλιστα οι αξιώσεις εις βάρος του να ανάγονται σε αποζημιώσεις πολλές φορές πολλαπλάσιες από τα έσοδα τα οποία απεκόμισε κατά την παροχή των υπηρεσιών του.

Ο Φορέας Ελέγχων και Μετρήσεων αποτελεί «αδύναμο κρίκο» στην παραγωγική ή εφοδιαστική αλυσίδα. Θα μπορούσε κάλλιστα να βρεθεί «στο μάτι του κυκλώνα» καλούμενος και μόνο να αποδείξει την αθωότητά του, απέναντι σε γραφειοκρατικές υπηρεσίες και πολυεθνικές επιχειρήσεις, χρηματο-νομικά πολύ περισσότερο οργανωμένες και «ανθεκτικές» από τον ίδιο.

Η αποκατάσταση μιας ζημιάς που προήλθε από λανθασμένη μέτρηση ή πλημμελή έλεγχο, δεν περιορίζεται μόνο στις περιπτώσεις που επέρχεται βλάβη σε Τρίτους (πχ Καταναλωτές). Ένας Παραγωγός ο οποίος είχε οικονομικές απώλειες αναγόμενες σε ή σχετιζόμενες με λανθασμένη σχεδίαση προϊόντος η οποία προήλθε από αστοχία μετρήσεων και ελέγχων, ενδέχεται να απαιτήσει χρηματικές απώλειες από το υπεύθυνο εργαστήριο το οποίο διενήργησε τις μετρήσεις ή τον Φορέα Ελέγχου που πιστοποίησε την καταλληλότητα του αντίστοιχου προϊόντος.

Επαγγελματική Αστική Ευθύνη Φορέα Μετρήσεων & Ελέγχων

Πέραν των εθνικού θεσμικού πλαισίου [ii] [iii], δεν θα πρέπει να λησμονούμε ότι η ευρωπαϊκή ενοποίηση και η παγκοσμιοποίηση θέτουν γενικευμένους κανόνες, τους οποίους οι Φορείς Μετρήσεων και Ελέγχων είναι υποχρεωμένοι να τηρούν. Η ευθύνη των Φορέων αυτών είναι σημαντικότερη καθώς με τις μετρήσεις και τους ελέγχους παρέχουν πληροφορίες στους παραγωγούς ή τους προμηθευτές για την συμμόρφωση των προϊόντων τους με τις απαραίτητες προδιαγραφές.[iv]. Αυτή η ευθύνη είναι στη σημερινή εποχή ακόμη μεγαλύτερη καθώς οι μετρήσεις που πραγματοποιούνται σε μία χώρα δίνουν το διαβατήριο σε προϊόντα να ταξιδέψουν σε όλη την υφήλιο. Επομένως κρίνονται και «δοκιμάζονται» από τα θεσμικά πλαίσια χωρών με ιδιαίτερα αυστηρές απαιτήσεις.

Ένας ακόμη παράγοντας ο οποίος επιδρά καθοριστικά στη σημασία της ευθύνης των μετρήσεων και των ελέγχων είναι η συνεχώς αναπτυσσόμενη σε παγκόσμιο επίπεδο ιδέα της Αστικής Ευθύνης Προϊόντος.

Επιπλέον, όπως υποστηρίζεται από τον οργανισμό ILAC (International Laboratory Accreditation Conference), σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι οι διαπιστευμένοι οργανισμοί μπορούν να εγγυηθούν καθολική επιτυχία στους ελέγχους και τις μετρήσεις, αλλά είναι σίγουρο στατιστικά ότι θα υπάρξουν λάθη. Από την άλλη πλευρά, οι ενδεχόμενοι έλεγχοι των προϊόντων από τους διάφορους κρατικούς ελεγκτικούς μηχανισμούς είναι απλά δειγματοληπτικοί και ενίοτε τυπικοί. Κατά συνέπεια, τα λάθη και οι παραλείψεις, που συνιστούν αυτό που λέγεται Επαγγελματική Αστική Ευθύνη, μπορούν κάλλιστα σε ορισμένες και όχι ιδιαίτερα σπάνιες περιπτώσεις, να ζημιώσουν τους αντίστοιχους επαγγελματικούς Φορείς.

Οι καιροί αλλάζουν

Εύλογα κάποιος μπορεί να αναρωτηθεί: «Τα περί αναζήτησης ευθύνης και οι αξιώσεις αποζημίωσης συμβαίνουν αλλού. Στην Ελλάδα δεν επικρατεί ανάλογο κλίμα». Η άποψη αυτή ίσως μέχρι κάποιο βαθμό να είναι βάσιμη. Είναι όμως σίγουρο ότι η κατάσταση θα είναι ίδια και στο άμεσο μέλλον;

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, με βασικά δόγματά της την «Προστασία του Καταναλωτή», την «Προστασία του Περιβάλλοντος» και την «ανάπτυξη της Ελεύθερης Αγοράς και του Ανταγωνισμού», δημιουργεί ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για την επικράτηση των παραπάνω αρχών που εκφράζουν την πολιτική της. Ενίοτε μάλιστα δεν διστάζει να επιβάλει κυρώσεις στα κράτη μέλη και τις επιχειρήσεις που αρνούνται να συμμορφωθούν. Επιπλέον, δημιουργεί τις προϋποθέσεις (Εποπτικά Όργανα και Ελεγκτικοί Φορείς) ώστε κάθε Ευρωπαίος πολίτης να είναι σε θέση να διεκδικεί το «δίκιο» του, ακόμη και απέναντι σε μεγάλες πολυεθνικές επιχειρήσεις.

Στις έρευνες που έχουν διεξαχθεί για τη συμπεριφορά και τις διαθέσεις των Ευρωπαίων Καταναλωτών, η Χώρα μας παρουσιάζει τη γνωστή εικόνα που παρατηρείται σε όλες σχεδόν τις στατιστικές: Πλήρης απόκλιση από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Ένα από τα χαρακτηριστικά ευρήματα σχετικής έρευνας του Ευρωβαρόμετρου[v] για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Διεύθυνσης Προστασίας του Καταναλωτή, είναι ότι η Ελλάδα, μαζί με την Πορτογαλία αποτελούν τις χώρες όπου οι πολίτες τους διεκδικούν λιγότερο τα δικαιώματά τους ως Καταναλωτές.

Όμως ένα από τα εντυπωσιακότερα ευρήματα της ίδιας έρευνας που αξίζει ιδιαίτερα να επισημανθεί είναι η **αλλαγή συμπεριφοράς των Ελλήνων Καταναλωτών** την τελευταία πενταετία.

Ενώ στην προηγούμενη πενταετία οι Έλληνες ήσαν οι λιγότερο διατεθειμένοι να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους, στην τελευταία έρευνα (βλέπε παρακάτω Πίνακα) παρουσιάζονται ως οι πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν τη μεγαλύτερη επιθυμία να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους ως Καταναλωτές.

Η εν λόγω τάση είναι σίγουρο ότι θα πρέπει να βάλει σε σοβαρές σκέψεις τόσο τους υπεύθυνους φορείς της Πολιτείας, όσο και τις Επιχειρήσεις.

Πίνακας: Επιθυμία διεκδίκησης δικαιωμάτων Καταναλωτή από τη δικαιοσύνη, στην περίπτωση που θα ήταν δυνατή η κοινή διεκδίκηση και δράση με άλλους καταναλωτές (Ποσοστό % επί του συνόλου των πολιτών)

Χώρα	Έρευνα 1999	Έρευνα 2004	Διαφορά
B	27	27	0
DK	44	42	-2
D	19	19	0
GR	19	42	23
E	23	26	3
F	42	30	-12
IRL	21	23	2
I	26	30	4
L	25	32	7
NL	39	33	-6
A	26	21	-5
P	27	32	5
FIN	27	25	-2
S	40	41	1
UK	34	34	0
EU 15	29	28	-1

Ασφάλιση Επαγγελματικής Ευθύνης Φορέων Μετρήσεων & Ελέγχων

Η επαγγελματική ευθύνη στο χώρο της Μετρολογίας συνίσταται στην παροχή αξιόπιστων – «εγγυημένων» υπηρεσιών με τη μέγιστη δυνατή επιμέλεια σε ότι αφορά την εφαρμογή της νομοθεσίας και των σχετικών κανόνων της “Τέχνης και Επιστήμης”.

Στη σύγχρονη κοινωνία, η απαραίτητη «εγγύηση υπηρεσιών» έχει πρακτικό νόημα όταν συνοδεύεται μόνο από «ασφαλιστική κάλυψη», δηλαδή όταν προσφέρεται “a priori” από κατάλληλο αναγνωρισμένης αξιοπιστίας Τρίτο Φορέα, ο οποίος εγγυάται για τις όποιες ζημιογόνες συνέπειες από υπαιτιότητα του παρέχοντος υπηρεσίες.

Αδιαμφισβήτητη εγγύηση σε ότι αφορά την ποιότητα του αποτελέσματος, έχει καταδειχθεί σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική, η **Ασφάλιση Επαγγελματικής Ευθύνης**, με την έννοια της χρηματικής αποζημίωσης του ζημιωθέντος για τις έρευνες, πραγματογνωμοσύνες, δικαστικές δαπάνες καθώς και τις ζημιογόνες συνέπειες από τα τυχόν λάθη ή παραλείψεις του Παρέχοντος Υπηρεσίες.

Κρίνεται σκόπιμο να επισημανθεί πως η υιοθέτηση της ασφαλιστικής κάλυψης της επαγγελματικής ευθύνης των Φορέων του χώρου της Μετρολογίας συμβάλλει τα μέγιστα όχι μόνο στην αξιοπιστία αλλά και στην ανταγωνιστικότητα του κλάδου, αφού με την

ασφαλιστική κάλυψη παρέχεται ουσιαστική εγγύηση της ποιότητας του αποτελέσματος εκ των μετρήσεων και ελέγχων.

Διαθεσιμότητα ασφαλιστικών λύσεων

Τη στιγμή που μέχρι σήμερα δεν υπήρξε σαφής και συγκεκριμένη απαίτηση ασφάλισης, ίσως η εγχώρια ασφαλιστική αγορά να μην είναι ακόμη σε θέση να προσφέρει άμεσα την απαραίτητη λύση και κυρίως να αδυνατεί να υποστηρίξει οργανωμένα Εργαστήρια Δοκιμών & Ελέγχων με ολοκληρωμένες υπηρεσίες οικονομικής – νομικής κάλυψης σε θέματα επαγγελματικής ευθύνης τους. Ωστόσο, ο θεσμός της Αντασφάλισης (διεθνοποιημένος μηχανισμός που συνδράμει τις ασφαλιστικές εταιρίες σε τεχνογνωσία και χρηματοοικονομική υποστήριξη), όπως και η ευρύτερη ευρωπαϊκή ασφαλιστική αγορά (LLOYDS του Λονδίνου, μεγάλες ευρωπαϊκές ασφαλιστικές εταιρίες) μπορούν να προσφέρουν άμεσα λύσεις σε ανάλογες ασφαλίσεις. Στις περιπτώσεις αυτές είναι ευνόητο πως η συνδρομή κατάλληλων εξειδικευμένων και αξιόπιστων Συμβούλων είναι απαραίτητη.

Η εταιρεία «Γ. ΚΟΥΤΙΝΑΣ Α.Ε.-Μεσίτες Ασφαλίσεων & Αντασφαλίσεων», διαθέτοντας διεθνείς συνεργασίες, εξειδικευμένη τεχνογνωσία και εμπειρία στις ασφαλίσεις υψηλών απαιτήσεων, είναι σε θέση να προσφέρει γόνιμες και ανταγωνιστικές λύσεις στο θέμα «Ασφάλισης Επαγγελματικής Ευθύνης».

Λέξεις-Κλειδιά: Ασφάλιση, Επαγγελματική Ευθύνη, Αστική Ευθύνη, Εργαστήρια Ελέγχου και Μετρήσεων .

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

[¹] Νόμος Προστασίας των Καταναλωτών Ν. 2251/1994 (ΦΕΚ 191 Α΄/ 16 Νοεμβρίου 1994)

[ⁱⁱ] Θεσμικό Πλαίσιο Φορέων Μετρήσεων, Δοκιμών και Ελέγχων

<http://www.quality.ypan.gr/ThesmikoPlaisio/thesmikoIntro.htm>

[ⁱⁱⁱ] Κανονισμός ΕΣΥΔ http://www.quality.ypan.gr/ESYDsite/gr_pages/kanonismmoi_pdfs/KANAX.pdf

[^{iv}] International Laboratory Accreditation Conference - ILAC (1996), Legal Liability in Testing

[^v] Έρευνες Ευρωβαρόμετρου για τη Διεύθυνση Προστασίας Καταναλωτών της ΕΕ

«EUROPEAN UNION CITIZENS AND ACCESS TO JUSTICE 2004/1999»